

Rakouský lingvista Stefan Michael Newerkla převzal nejvyšší vyznamenání AV ČR

10.10.2025 - Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Je úspěšný badatel a dlouhodobě rozvíjí česko-rakouské vědecké i kulturní vztahy. Za své aktivity nyní obdržel Stefan Michael Newerkla, odborník na západoslovanské jazyky, medaili *De scientia et humanitate optime meritis*. Nejvyšší ocenění, které Akademie věd ČR uděluje za zásluhy o vědu a humanitní ideje, převzal 9. října 2025 ve vile Lanna v pražské Bubenči.

„Vědecké úspěchy profesora Newerkly nejsou jediným důvodem, proč mu udělujeme nejvyšší vyznamenání. Už více než deset let je pevnou součástí Akademie věd,“ řekl při ceremoniálu místopředseda AV ČR Ondřej Beránek a zdůraznil, že laureát je od roku 2010 členem Akademického sněmu AV ČR a od roku 2012 působí také ve Vědecké radě: „Aktivně se podílí na mezinárodním hodnocení pracovišť a badatelsky spolupracuje s několika ústavy.“

Stefan Michael Newerkla působí jako vedoucí Institutu slavistiky na Vídeňské univerzitě. Je autorem mnoha odborných monografií a více než 150 vědeckých studií. Podílel se mimo jiné na vzniku učebnic češtiny pro cizince a stojí i v čele mezinárodních vědeckých projektů a grantů. Je rovněž editorem a členem redakčních rad časopisů, z nichž některé vycházejí pod hlavičkou Akademie věd ČR – například *Česká literatura*, *Listy filologické*, *Slovo a slovesnost* nebo *Časopis pro moderní filologii*.

„Nejrozsáhlejší dílo oceněného, jeho *opus magnum Sprachkontakte Deutsch – Tschechisch – Slowakisch: Wörterbuch der deutschen Lehnwörter im Tschechischen und Slowakischen* je impozantní, všeobecně uznávané a vzbuzuje v nás dojem, že v českém lexiku není snad jediné slovo, které by nebylo aspoň podezřelé z německé provenience,“ uvedla v laudatiu Jana Hofmannová z Ústavu pro jazyk český AV ČR a vyzdvihla, že při badatelské práci i při výuce je pro Stefana Michaela Newerklu přirozené spojovat český nebo slovenský jazyk, literaturu a obsáhlý kulturně-historický kontext: „Není jen lingvistou, ale v různé míře a podle potřeby je i literárním vědcem, sémiotikem, historikem, kulturologem.“

Vytvářet mosty mezi vědou, jazyky a kulturami

Působení Stefana Michaela Newerkly přesahuje hranice jedné země. Je řádným členem Rakouské akademie věd, místopředsedou Stálé konference českých a rakouských historiků při Ministerstvu zahraničních věcí ČR a rakouském BMEIA, členem vedení Institutu pro dunajský prostor a střední Evropu (IDM) nebo spolupředsedou řídicího grémia bilaterálního programu AKTION ČR-Rakousko.

„Svou erudicí a diplomatickým přístupem tak výrazně přispívá k rozvoji česko-rakouských vztahů nejen ve vědě, ale i v kulturním a společenském dialogu,“ uvedl předseda Vědecké rady AV ČR Pavel Baran.

Badatelské renomé Stefana Michaela Newerkly dokládají i další ocenění, které v minulosti získal: je držitelem medaile Josefa Dobrovského za zásluhy ve filologických a filosofických vědách, kterou uděluje Akademie věd ČR, v roce 2023 převzal cenu Premia Bohemica a o rok později mu Ministerstvo zahraničních věcí ČR udělilo Medaili za zásluhy o diplomacii.

„Nejvyšší ocenění Akademie věd je výrazem uznání nejen odborných výsledků profesora Newerkly, ale zejména jeho úsilí o rozvíjení vědy jako pomyslného mostu mezi státy, jazyky a kulturami,“

uzavřel Ondřej Beránek.

Text: Luděk Svoboda, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Rakousky-lingvista-Stefan-Michael-Newerkla-prevzal-nejvyssi-vyznamenani-AV-CR-00001>